

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Одлуком Наставно-научног већа Правног факултета Универзитета у Београду одређени смо да дамо мишљење о завршеној докторској дисертацији кандидата **Милене Николић** под насловом: „**Појам фрагментације међународног права и њена правно-политичка значења**“.

Комисија има задовољство да Наставно – научном већу Правног факултета поднесе следећи

ИЗВЕШТАЈ

I Основни подаци о кандидату и дисертацији

а) Подаци о кандидату

Кандидаткиња Милена Николић рођена је 28.05.1987. године у Београду. Основну школу „Ђорђе Крстић“ и Тринаесту београдску гимназију завршила је у Београду, са одличним успехом током целокупног школовања. Правни факултет Универзитета у Београду уписала је 2006. године, да би основне академске студије успешно окончала 10. септембра 2010. године, са просечном оценом 9,36. Током 2010. године уписала је мастер академске студије на истом факултету, на пословно-правном модулу, успешно одбранивши мастер рад 2012. године.

Докторске студије уписала је на Правном факултету Универзитета у Београду 2014. године, на међународно-правној научној области, под менторством професора др Бојана Милисављевића. Положила је све испите, са просечном оценом 9,00. У јуну 2018. године одбранила је пројекат докторске дисертације „Појам фрагментације међународног права и њена правно-политичка значења“. Веће научних области правно-

економских наука Универзитета у Београду дало је сагласност на поменућу тему, што је потврђено од стране Наставно-научног већа Правног факултета Универзитета у Београду које је истом приликом одредило и проф. др Бојана Милисављевића као ментора за израду докторске дисертације

Током 2008.године кандидаткиња Милена Николић је била на пракси у Првом општинском суду, при Палати правде. У периоду од 2011. године до 2014. године обавила је приправнички стаж, у адвокатској канцеларији адвоката Зденка Томановића, након чега је, током 2014.године, успешно положила правосудни испит. Поред радног искуства које је стекла у адвокатској канцеларији, у периоду од 2014. године до 2015. године, стекла је и радно искуство у Секретаријату за опште правне послове, при Министарству трговине, туризма и телекомуникација. Од маја 2015. године до данас запослена је у ЕЛНОС БЛ д.о.о. Београд, на позицији Главног сарадника за правне послове, а на уговарању пројеката са иностраним елементом.

Важнији радови:

1. „Улога и значај почасних конзула“, ауторски чланак, Култура полиса, Институт за Европске студије, Београд, 2016.година, 381-392.
2. „Испуњене и неиспуњене обавезе према Истанбулској конвенцији“, коауторски чланак, Реформски процеси и поглавље 23 (годину дана после)-кривичноправни аспекти, Српско удружење за кривичноправну теорију и праксу, LVII редовно годишње саветовање удружења, Златибор, 2017.година, 207-219.
3. „International aspect of the prosecution of unlawful production and circulation of narcotic drugs“, коауторски чланак, Међународна научна конференција „Дани Арчибалда Рајса“, Криминалистичко-полицијска академија, Београд, 2017.година, 159-171.

б) Основни подаци о докторској дисертацији

Докторска дисертација израђена је на 274 странице текста, проред 1,5, фонт 12 и у потпуности је у складу са захтевима Универзитета у Београду у погледу форме и садржаја. Дисертација садржи насловну страну на српском и енглеском језику, страну са информацијама о ментору и члановима комисије, страну са подацима о докторској

дисертацији на српском и енглеском језику, укључујући резиме на српском и енглеском језику и кључне речи, попис литературе на 20 страница и биографију аутора.

Докторска дисертација кандидата Милене Николић обухвата „Уводна разматрања“, Поглавље 1 „Појам фрагментације у савременом међународном праву“ (стр. 3-49), Поглавље 2 „Проблем фрагментације у контексту рада Комисије УН за међународно право и њеног извештаја о фрагментацији из 2006. године“ (стр. 49-131), Поглавље 3 „Пролиферација међународних судова и трибунала у контексту фрагментације међународног права“ (стр. 131-177), Поглавље 4 „Питање фрагментације у пракси Европског суда за људска права, Међуамеричког суда за људска права и Комитета за људска права УН“ (стр. 177-210), Поглавље 5 „Фрагментација међународног кривичног права“ (стр. 210-244), и „Закључна разматрања“ (стр. 244-253). Рад има 549 фуснота у тексту. Списак литературе обухвата 148 коришћене библиографске јединице, док остали материјал чине релевантне судске одлуке, важнија међународна документа и интернет адресе.

II Предмет и циљ дисертације

Предмет истраживања предложене докторске дисертације фокусиран је на проучавање феномена фрагментације у међународном праву. У ширем контексту, предмет истраживања односи се на анализу утицаја фрагментације на различите гране општег међународног права, али и проучавање ефеката и значења која фрагментација достиже у правно-политичком контексту. Предмет дефинисан на овакав начин спада у област међународног јавног права, док мањим сегментима задире у области међународних људских права, као и међународног кривичног права. О актуелности и значају питања које је обрађено у докторској дисертацији, сведочи и рад Комисије УН за међународно право, односно њен извештај о фрагментацији.

Анализа појма фрагментације у реалним околностима, као и утицаја који она врши у општем међународном праву, са посебним освртом на међународна људска права и међународно кривично право, представља циљ истраживања у овој дисертацији. Фрагментација у савременом међународном праву, нужно тражи и одређене различите

углове посматрања. Па се следствено томе констатује да хомоген систем права не постоји, односно да фрагментација узима великог маха на различитим нивоима општости међународног права. Кроз основне елементе фрагментације, њене узроке и последице, везу са пролиферацијом међународних судова и трибунала, анализиране су поједине гране општег међународног права, регионални правни системи, правни системи појединих држава. На овакав начин се дошло до конкретних закључака о ефектима фрагментације, а кроз такву анализу и до коначног закључка о фрагментацији као позитивној појави у међународном праву, са извесним негативним нуспојавама, које остварује због уплива политике. Игнорисањем политичког елемента и деловања, односно посматрањем искључиво огољеног процеса фрагментације у правно-нормативном смислу постаје лако за прихватање да нормативна расутогност представља корак више у еволуцији међународног права, док фрагментација не утиче битно на нарушавање кохерентности међународног права.

Процес фрагментације у савременом међународном праву је актуелније питање, а суштински тема обухвата како теоријске, тако и практичне проблеме настале услед истог. Сумња у постојање међународног права као целине која складно функционише, која је систематска и која одолева процесима глобализације, развија се паралелно са почетком међународног организовања. Ова тема постаје посебно актуелна 2006. године, када је Комисија УН за међународно право формирала свој извештај о фрагментацији. Тада је уједно и потврђен значај ове теме, међутим проблеми и дилеме који произилазе из процеса фрагментације нису решени.

III Основне хипотезе од којих се пошло у истраживању

Истраживање у овом раду се базира на две основне хипотезе:

- Иако се фрагментација у литератури најчешће посматра као негативна појава, она није сама по себи, суштински, позитивна или негативна, већ се њене одлике могу посматрати само у корелацији са конкретним случајем, као и са другим процесима и појавама;

- Фрагментација је саставни део, али и логична појава, савременог међународног права, као и други процеси у међународном праву, стога је фрагментацију нужно посматрати искључиво у корелацији са разним, изнетим, процесима и појавама у међународном праву, па у том контексту и изнети закључке о крајњим ефектима на савремено међународно право.

IV Кратак опис садржаја дисертације

Докторска дисертација „Појам фрагментације међународног права и њена правно-политичка значења“ поред уводних и закључних разматрања садржи још пет поглавља.

У првом поглављу под називом „Појам фрагментације у савременом међународном праву“ објашњен је појам фрагментације кроз дефинисање институционалне, материјалне и процедуралне фрагментације, са освртом на основне теоријске правце у развоју међународног јавног права и однос унутрашњег и међународног права, у контексту фрагментације. У овом поглављу посебан део је посвећен проблематици пролиферације међународних судова и трибунала и узрочно-последичној вези са фрагментацијом у међународном јавном праву. Појашњена су и три значајна појма за материју међународног права-унификација, кодификација и хармонизација правних прописа, а све са циљем постављања адекватне везе са фрагментацијом у међународном праву.

Друго поглавље носи назив „Проблем фрагментације у контексту рада Комисије УН за међународно право и њеног извештаја о фрагментацији из 2006. године“. Кандидаткиња у овом делу анализира изведене закључке Комисије о пропорцији угрожавања међународног јавног права. У овом делу фрагментација је представљена кроз анализу сукоба норми и начела, али и кроз анализу ставова Комисије о самосталним правним режимима, уз представљање рада Међународног суда правде. Након тога је појашњена примена општег права у случајевима постојања сукоба између међународних уговора, као и значајне одредбе Бечке конвенције о уговорном праву.

Крај овог дела је посвећен анализи Комисије о вези између *jus cogens* норми и облигација *erga omnes*.

Треће поглавље носи назив „Пролиферација међународних судова и трибунала у контексту фрагментације међународног права“. Ово поглавље је посвећено испитивању пролиферисаног система међународних судова и трибунала и утицају таквог система на опште међународно право. Изнета је анализа рада, надлежности и правног статуса одлука Међународног суда правде, а потом је фокус на анализи других међународних судова и трибунала. Акцент овог поглавља је стављен на успостављање везе између пролиферације и развоја општег међународног права. То је учињено кроз изношење позитивних и негативних ефеката који настају услед повећања броја судова и трибунала. Ово поглавље је закључено изношењем проблематике преклапања јурисдикција.

Четврто поглавље носи назив „Питање фрагментације у пракси Европског суда за људска права, Међуамеричког суда за људска права и Комитета за људска права УН“ и истражује фрагментацију у свом институционалном наличју, али и ефекте које оваква фрагментација постиже у области међународних људских права. Анализа је презентована углавном кроз праксу наведених тела. Фрагментација је посебно анализирана кроз поједина људска права, као што су право на приватност, право на породичан живот, слобода говора, слобода изражавања итд.

Пето поглавље носи назив „Фрагментација међународног кривичног права“ и посвећено је истраживању фрагментације у домену кривичног материјалног и кривичног процесног права. Део овог поглавља односи се на Међународни суд правде и његову праксу у светлу повезаности са међународним кривичним трибуналима и судовима, пре свега на ситуације у којима ови судови тумаче исте прописе. Посебан део овог поглавља је резервисан за упоређивање државне и индивидуалне кривичне одговорности када су у питању злочини геноцида. Ово поглавље се фокусира на проблем регионализације међународног кривичног права као и на Римски статут Међународног кривичног суда. На крају овог поглавља је изнета пракса Међународног кривичног суда и успостављена је својеврсна веза са фрагментисаним системом међународног кривичног суда.

V Очекивани резултати и научни допринос дисертације

Изабраном темом „Појам фрагментације међународног права и њена правно-политичка значења“ кандидаткиња је обухватила значајно питање, како са аспекта међународног јавног права, тако и са аспекта међународних људских права и међународног кривичног права. О актуелности наведене теме сведочи и ангажовање Комисије УН за међународно право.

Имајући у виду чињеницу да је и даље најважнији извор који исцрпно говори о фрагментацији, извештај Комисије за међународно право из 2006.године, очекује се допринос како у области међународног јавног права, тако и у међународним људским правима и међународном кривичном праву. Поред анализе поменутог извештаја Комисије за међународно право, у постојећој литератури се истражују појединачно утицаји фрагментације на поједине гране међународног права, стога дисертација представља систематски обрађену целину када је у питању фрагментација у међународном праву. Управо због тога очекује се допринос изворима у међународном јавном праву на домаћем терену. Посебан допринос очекује се код теоретичара и практичара, будући да је извршена анализа одређених случајева изнетих пред међународне судове и трибунале.

VI Закључак

Докторска дисертација **Милене Николић** под насловом: „Појам фрагментације међународног права и њена правно-политичка значења“ урађена је у потпуности у складу са позитивним прописима и праксом која је присутна на Правном факултету универзитета у Београду. Комисија сматра да је кандидаткиња користила адекватне научне методе и научну апаратуру и на један заокружен начин анализирала фрагментацију и њен утицај на савремено међународно право. Нарочити допринос овог рада огледа се у томе што је кандидаткиња изнела оригинални угао гледања проблема утицаја фрагментације на савремено међународно право, али је истовремено

и поставила својеврсну везу са другим процесима и појавама у међународном праву. Због тога, а на основу свега наведеног комисија сматра да је докторска дисертација кандидаткиње **Милене Николић** под насловом: „**Појам фрагментације међународног права и њена правно-политичка значења**“ у потпуности спремна за јавну одбрану.

У Београду,

ЧЛАНОВИ
КОМИСИЈЕ:

20. децембар 2019. године

Проф. др Ивана Крстић,

редовни професор Правног факултета

Универзитета у Београду

Проф. др Бојан Милисављевић

редовни професор Правног факултета

Универзитета у Београду

Др Марко Новаковић

научни сарадник Института за међународну политику и
привреду, Београд
